

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

(א) לעיל ט' ע"ג (ב) קמן
סג' (א) [פ"ד ה"א]
(ד) [פ"ד ה"ד'] (ב) וצמצד
ל' (א) [נדר לנדר]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר' יהודה וכו' אדעתא דתמיהה נדר כד לזרו וכו' דר' יהודה היא דאמר וי' ממש צמיר אלא אלא דמלה מירית בחצר הו' מיר אמוי שלא בתקומה: (ב) ד"ה מי קמי וכו' ג' דיינין א"ר ד"ה שעבדתי בשעת: (ג) אלא שלא נבכשו נשמת: (ד) ד"ה אלא משמע וכו' לאכילה גבורה נתקון:

גליון הש"ס

בגד"ץ ד"ה נדרים וכו' אבל בפסוקים וכו' ע"ז לקמן כג' ע"ז בנדרים ד"ה וכו' שרי:

פירוש הרא"ש

שניהם רוצין בשלשה דינין. כלומר זה הנשבע שאינו פוחת לו מן הסלע לא היה פיו ולבו שזין לכך שלא יפחות לו מן הסלע כלום אלא להכי נדר כן לזרו את חבירו שיתן לו ג' דינין הוא רוצה לנא וזה שנשבע שלא ליתן לו יותר משקל לא היה פיו ולבו שזין שלא היה דעתו שלא יתן יותר אלא לכך נדר שיתן לו בג' דינין ולפיכך מותרין: **גב' מאן תנא.** אמרו חכמים: ר' יהודה היא דאמר אין אחד מן נזיר. ללא סמכא דעמיהו ממש לסס נזירות אלא תלו נזירותו בזה שבא כנגדן ולא היה פיו ולבו שזין להכי אין אחד מהם נזיר ה"נ לא סמכא דעמיהו בשעת הנדר דכל חד וחד אדעתא דמצריה (א) נדר לזרו ולא היה פיו ולבו שזין להכי. דאי רצון דפליגי עליה דר' יהודה דאמרי אע"ג דלא סמכא דעמיהו להיות נזיר ממש צמיר דמלה נזירות בחצר הו' נזיר אמוי שנתקיימו דבריו ה"נ אף על גב דלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן שלא נתכוונו אלא לזרו אסורים דאמרינן שנדרו ודאי סמכא דעמיהו דזה לא יפחות מסקל עמה דלא יוסף על שקל והרי פיהן ולבן שזין אסור: **רנא אמר אפי' טימא רצון.** דפליגי עליה דר' יהודה: מי קמי שניהן רנא. דאי קמי הכי הוה משמע שניהן רנא בתחלה בשלשה דינין (א) ולא עששו בשעת הנדר אין רוצין אלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן ופיהן ולבן שזין ונדר מעליה הוי: **רוצין טון.** דמשמע מעיקרא הו' רוצין בג' דינין ואחתי שניהן נמי רוצין ולא היה פיהן ולבן שזין הלכך אפילו רצון מודו ומותרין וכדי לזרו זה את זה ונתכוונו שניהן: **אמר לו טפי מסלע והלה אומר בציר משקל.** היכא דאמר שאינו פוחת מסלע זה אומר שאינו מוסף על שקל כיון דבדברי שניהם קרוצין לשלשה דינין אמרינן דנדרי ורוצין הוו. אבל הכא כיון דאמר טפי מסלע דהיינו פרוטה והלה אומר קונס שאינו מוסף לך על פרוטה פחות משקל דהשתא מרחקי מילתייהו משלשה דינין כיון דדייקי הכי נדרה הו' ואסורים או לא דזירוחין הוה: **היה מסרב.** שהיה מפלירי ולאכול אלאו טועם: **קונס ציפק שאינו נכנס.** שגד של אכנס לציפון: **ויפסא זונן טועם.** שלא לאכול אלאו כלום: **מוסר ליכנס לניסו ולאכול קימעה ולשפות הימנו טיפא זונן.** אבל לא אכילה מרובה: **שלא נתכוון זה.** המסרב אלא לשום אכילה מרובה שיעמוד אלאו הרבה ולשון טיפא זונן לא נתכוון זה (א) שהיא שמה מועטת: **והא טיפא זונן קאמר.** דמשמע שמה מועטת ואכילה מועטת: **אלא משמע איניש הכי.** דכי אמר (טיפא זונן) יאכל עמו ודאי לאכילה מתכוון וכי נדר זה שאינו טועם עמו טיפא זונן ודאי לאכילה (א) מרובה נתכוון ולהכי מותר לשמות טיפא זונן: **ה"מ משמע איניש הכי.** דכי נתכוון ליתן שלשה דינין אומר שאינו מוסף על פרוטה פחות משקל ולעולם נדרי זירוחין הוו ואפילו דאמר טפי מסלע וצמיר משקל: מי

שניהם רוצין בשלשה דינין. כלומר זה הנשבע שאינו פוחת לו מן הסלע לא היה פיו ולבו שזין לכך שלא יפחות לו מן הסלע כלום אלא להכי נדר כן לזרו את חבירו שיתן לו ג' דינין הוא רוצה לנא וזה שנשבע שלא ליתן לו יותר משקל לא היה פיו ולבו שזין שלא היה דעתו שלא יתן יותר אלא לכך נדר שיתן לו בג' דינין ולפיכך מותרין: **גב' מאן תנא.** אמרו חכמים: ר' יהודה היא דאמר אין אחד מן נזיר. ללא סמכא דעמיהו ממש לסס נזירות אלא תלו נזירותו בזה שבא כנגדן ולא היה פיו ולבו שזין להכי אין אחד מהם נזיר ה"נ לא סמכא דעמיהו בשעת הנדר דכל חד וחד אדעתא דמצריה (א) נדר לזרו ולא היה פיו ולבו שזין להכי. דאי רצון דפליגי עליה דר' יהודה דאמרי אע"ג דלא סמכא דעמיהו להיות נזיר ממש צמיר דמלה נזירות בחצר הו' נזיר אמוי שנתקיימו דבריו ה"נ אף על גב דלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן שלא נתכוונו אלא לזרו אסורים דאמרינן שנדרו ודאי סמכא דעמיהו דזה לא יפחות מסקל עמה דלא יוסף על שקל והרי פיהן ולבן שזין אסור: **רנא אמר אפי' טימא רצון.** דפליגי עליה דר' יהודה: מי קמי שניהן רנא. דאי קמי הכי הוה משמע שניהן רנא בתחלה בשלשה דינין (א) ולא עששו בשעת הנדר אין רוצין אלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן ופיהן ולבן שזין ונדר מעליה הוי: **רוצין טון.** דמשמע מעיקרא הו' רוצין בג' דינין ואחתי שניהן נמי רוצין ולא היה פיהן ולבן שזין הלכך אפילו רצון מודו ומותרין וכדי לזרו זה את זה ונתכוונו שניהן: **אמר לו טפי מסלע והלה אומר בציר משקל.** היכא דאמר שאינו פוחת מסלע זה אומר שאינו מוסף על שקל כיון דבדברי שניהם קרוצין לשלשה דינין אמרינן דנדרי ורוצין הוו. אבל הכא כיון דאמר טפי מסלע דהיינו פרוטה והלה אומר קונס שאינו מוסף לך על פרוטה פחות משקל דהשתא מרחקי מילתייהו משלשה דינין כיון דדייקי הכי נדרה הו' ואסורים או לא דזירוחין הוה: **היה מסרב.** שהיה מפלירי ולאכול אלאו טועם: **קונס ציפק שאינו נכנס.** שגד של אכנס לציפון: **ויפסא זונן טועם.** שלא לאכול אלאו כלום: **מוסר ליכנס לניסו ולאכול קימעה ולשפות הימנו טיפא זונן.** אבל לא אכילה מרובה: **שלא נתכוון זה.** המסרב אלא לשום אכילה מרובה שיעמוד אלאו הרבה ולשון טיפא זונן לא נתכוון זה (א) שהיא שמה מועטת: **והא טיפא זונן קאמר.** דמשמע שמה מועטת ואכילה מועטת: **אלא משמע איניש הכי.** דכי אמר (טיפא זונן) יאכל עמו ודאי לאכילה מתכוון וכי נדר זה שאינו טועם עמו טיפא זונן ודאי לאכילה (א) מרובה נתכוון ולהכי מותר לשמות טיפא זונן: **ה"מ משמע איניש הכי.** דכי נתכוון ליתן שלשה דינין אומר שאינו מוסף על פרוטה פחות משקל ולעולם נדרי זירוחין הוו ואפילו דאמר טפי מסלע וצמיר משקל: מי

שניהם רוצין בשלשה דינין: **גב' מאן תנא.** אמרו חכמים: ר' יהודה היא דאמר אין אחד מן נזיר. ללא סמכא דעמיהו ממש לסס נזירות אלא תלו נזירותו בזה שבא כנגדן ולא היה פיו ולבו שזין להכי אין אחד מהם נזיר ה"נ לא סמכא דעמיהו בשעת הנדר דכל חד וחד אדעתא דמצריה (א) נדר לזרו ולא היה פיו ולבו שזין להכי. דאי רצון דפליגי עליה דר' יהודה דאמרי אע"ג דלא סמכא דעמיהו להיות נזיר ממש צמיר דמלה נזירות בחצר הו' נזיר אמוי שנתקיימו דבריו ה"נ אף על גב דלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן שלא נתכוונו אלא לזרו אסורים דאמרינן שנדרו ודאי סמכא דעמיהו דזה לא יפחות מסקל עמה דלא יוסף על שקל והרי פיהן ולבן שזין אסור: **רנא אמר אפי' טימא רצון.** דפליגי עליה דר' יהודה: מי קמי שניהן רנא. דאי קמי הכי הוה משמע שניהן רנא בתחלה בשלשה דינין (א) ולא עששו בשעת הנדר אין רוצין אלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן ופיהן ולבן שזין ונדר מעליה הוי: **רוצין טון.** דמשמע מעיקרא הו' רוצין בג' דינין ואחתי שניהן נמי רוצין ולא היה פיהן ולבן שזין הלכך אפילו רצון מודו ומותרין וכדי לזרו זה את זה ונתכוונו שניהן: **אמר לו טפי מסלע והלה אומר בציר משקל.** היכא דאמר שאינו פוחת מסלע זה אומר שאינו מוסף על שקל כיון דבדברי שניהם קרוצין לשלשה דינין אמרינן דנדרי ורוצין הוו. אבל הכא כיון דאמר טפי מסלע דהיינו פרוטה והלה אומר קונס שאינו מוסף לך על פרוטה פחות משקל דהשתא מרחקי מילתייהו משלשה דינין כיון דדייקי הכי נדרה הו' ואסורים או לא דזירוחין הוה: **היה מסרב.** שהיה מפלירי ולאכול אלאו טועם: **קונס ציפק שאינו נכנס.** שגד של אכנס לציפון: **ויפסא זונן טועם.** שלא לאכול אלאו כלום: **מוסר ליכנס לניסו ולאכול קימעה ולשפות הימנו טיפא זונן.** אבל לא אכילה מרובה: **שלא נתכוון זה.** המסרב אלא לשום אכילה מרובה שיעמוד אלאו הרבה ולשון טיפא זונן לא נתכוון זה (א) שהיא שמה מועטת: **והא טיפא זונן קאמר.** דמשמע שמה מועטת ואכילה מועטת: **אלא משמע איניש הכי.** דכי אמר (טיפא זונן) יאכל עמו ודאי לאכילה מתכוון וכי נדר זה שאינו טועם עמו טיפא זונן ודאי לאכילה (א) מרובה נתכוון ולהכי מותר לשמות טיפא זונן: **ה"מ משמע איניש הכי.** דכי נתכוון ליתן שלשה דינין אומר שאינו מוסף על פרוטה פחות משקל ולעולם נדרי זירוחין הוו ואפילו דאמר טפי מסלע וצמיר משקל: מי

שניהם רוצין בשלשה דינין. כלומר זה הנשבע שאינו פוחת לו מן הסלע לא היה פיו ולבו שזין לכך שלא יפחות לו מן הסלע כלום אלא להכי נדר כן לזרו את חבירו שיתן לו ג' דינין הוא רוצה לנא וזה שנשבע שלא ליתן לו יותר משקל לא היה פיו ולבו שזין שלא היה דעתו שלא יתן יותר אלא לכך נדר שיתן לו בג' דינין ולפיכך מותרין: **גב' מאן תנא.** אמרו חכמים: ר' יהודה היא דאמר אין אחד מן נזיר. ללא סמכא דעמיהו ממש לסס נזירות אלא תלו נזירותו בזה שבא כנגדן ולא היה פיו ולבו שזין להכי אין אחד מהם נזיר ה"נ לא סמכא דעמיהו בשעת הנדר דכל חד וחד אדעתא דמצריה (א) נדר לזרו ולא היה פיו ולבו שזין להכי. דאי רצון דפליגי עליה דר' יהודה דאמרי אע"ג דלא סמכא דעמיהו להיות נזיר ממש צמיר דמלה נזירות בחצר הו' נזיר אמוי שנתקיימו דבריו ה"נ אף על גב דלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן שלא נתכוונו אלא לזרו אסורים דאמרינן שנדרו ודאי סמכא דעמיהו דזה לא יפחות מסקל עמה דלא יוסף על שקל והרי פיהן ולבן שזין אסור: **רנא אמר אפי' טימא רצון.** דפליגי עליה דר' יהודה: מי קמי שניהן רנא. דאי קמי הכי הוה משמע שניהן רנא בתחלה בשלשה דינין (א) ולא עששו בשעת הנדר אין רוצין אלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן ופיהן ולבן שזין ונדר מעליה הוי: **רוצין טון.** דמשמע מעיקרא הו' רוצין בג' דינין ואחתי שניהן נמי רוצין ולא היה פיהן ולבן שזין הלכך אפילו רצון מודו ומותרין וכדי לזרו זה את זה ונתכוונו שניהן: **אמר לו טפי מסלע והלה אומר בציר משקל.** היכא דאמר שאינו פוחת מסלע זה אומר שאינו מוסף על שקל כיון דבדברי שניהם קרוצין לשלשה דינין אמרינן דנדרי ורוצין הוו. אבל הכא כיון דאמר טפי מסלע דהיינו פרוטה והלה אומר קונס שאינו מוסף לך על פרוטה פחות משקל דהשתא מרחקי מילתייהו משלשה דינין כיון דדייקי הכי נדרה הו' ואסורים או לא דזירוחין הוה: **היה מסרב.** שהיה מפלירי ולאכול אלאו טועם: **קונס ציפק שאינו נכנס.** שגד של אכנס לציפון: **ויפסא זונן טועם.** שלא לאכול אלאו כלום: **מוסר ליכנס לניסו ולאכול קימעה ולשפות הימנו טיפא זונן.** אבל לא אכילה מרובה: **שלא נתכוון זה.** המסרב אלא לשום אכילה מרובה שיעמוד אלאו הרבה ולשון טיפא זונן לא נתכוון זה (א) שהיא שמה מועטת: **והא טיפא זונן קאמר.** דמשמע שמה מועטת ואכילה מועטת: **אלא משמע איניש הכי.** דכי אמר (טיפא זונן) יאכל עמו ודאי לאכילה מתכוון וכי נדר זה שאינו טועם עמו טיפא זונן ודאי לאכילה (א) מרובה נתכוון ולהכי מותר לשמות טיפא זונן: **ה"מ משמע איניש הכי.** דכי נתכוון ליתן שלשה דינין אומר שאינו מוסף על פרוטה פחות משקל ולעולם נדרי זירוחין הוו ואפילו דאמר טפי מסלע וצמיר משקל: מי

שניהם רוצין בשלשה דינין: **גב' מאן תנא.** אמרו חכמים: ר' יהודה היא דאמר אין אחד מן נזיר. ללא סמכא דעמיהו ממש לסס נזירות אלא תלו נזירותו בזה שבא כנגדן ולא היה פיו ולבו שזין להכי אין אחד מהם נזיר ה"נ לא סמכא דעמיהו בשעת הנדר דכל חד וחד אדעתא דמצריה (א) נדר לזרו ולא היה פיו ולבו שזין להכי. דאי רצון דפליגי עליה דר' יהודה דאמרי אע"ג דלא סמכא דעמיהו להיות נזיר ממש צמיר דמלה נזירות בחצר הו' נזיר אמוי שנתקיימו דבריו ה"נ אף על גב דלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן שלא נתכוונו אלא לזרו אסורים דאמרינן שנדרו ודאי סמכא דעמיהו דזה לא יפחות מסקל עמה דלא יוסף על שקל והרי פיהן ולבן שזין אסור: **רנא אמר אפי' טימא רצון.** דפליגי עליה דר' יהודה: מי קמי שניהן רנא. דאי קמי הכי הוה משמע שניהן רנא בתחלה בשלשה דינין (א) ולא עששו בשעת הנדר אין רוצין אלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן ופיהן ולבן שזין ונדר מעליה הוי: **רוצין טון.** דמשמע מעיקרא הו' רוצין בג' דינין ואחתי שניהן נמי רוצין ולא היה פיהן ולבן שזין הלכך אפילו רצון מודו ומותרין וכדי לזרו זה את זה ונתכוונו שניהן: **אמר לו טפי מסלע והלה אומר בציר משקל.** היכא דאמר שאינו פוחת מסלע זה אומר שאינו מוסף על שקל כיון דבדברי שניהם קרוצין לשלשה דינין אמרינן דנדרי ורוצין הוו. אבל הכא כיון דאמר טפי מסלע דהיינו פרוטה והלה אומר קונס שאינו מוסף לך על פרוטה פחות משקל דהשתא מרחקי מילתייהו משלשה דינין כיון דדייקי הכי נדרה הו' ואסורים או לא דזירוחין הוה: **היה מסרב.** שהיה מפלירי ולאכול אלאו טועם: **קונס ציפק שאינו נכנס.** שגד של אכנס לציפון: **ויפסא זונן טועם.** שלא לאכול אלאו כלום: **מוסר ליכנס לניסו ולאכול קימעה ולשפות הימנו טיפא זונן.** אבל לא אכילה מרובה: **שלא נתכוון זה.** המסרב אלא לשום אכילה מרובה שיעמוד אלאו הרבה ולשון טיפא זונן לא נתכוון זה (א) שהיא שמה מועטת: **והא טיפא זונן קאמר.** דמשמע שמה מועטת ואכילה מועטת: **אלא משמע איניש הכי.** דכי אמר (טיפא זונן) יאכל עמו ודאי לאכילה מתכוון וכי נדר זה שאינו טועם עמו טיפא זונן ודאי לאכילה (א) מרובה נתכוון ולהכי מותר לשמות טיפא זונן: **ה"מ משמע איניש הכי.** דכי נתכוון ליתן שלשה דינין אומר שאינו מוסף על פרוטה פחות משקל ולעולם נדרי זירוחין הוו ואפילו דאמר טפי מסלע וצמיר משקל: מי

רוצים קמי משמע דשעוריהם היו רוצים ג' אלו שהיו ואין ספק דלעתן לכך הלכך כשאמר המוכר לנכסוף שכן היה דעמו מתחלה דכפישית אכל אם אמר דעמו למה שיהו אומרים כיון דהוה מוכר רנא וזיוון דהוה נדר קיים ודלא כרבי יהודה משום דרבי ערפון:

ג' א מיי פ"ח מהלכות נדרים הלכה י' סמך לאין נכס טוע"ע י"ד סימן ר"ח סעיף ד':

מוסף רש"י

קונס שאינו פוחת לך מן הסלע. ה"ג שאני פוחת, יחא אסור משום קונס כל מה שאפחות לך מסלע (דאמרי בשם). לעולם אין אחד מהם נזיר. שני יושבין ואחד עובד, זה אומר פלוני שאינו נזיר הוא זה אומר שאינו נזיר, ואמר אחד הריני מיר אם כמותי הוא שהוא מיר, וחבירו אומר הריני מיר אם כמותי הוא שאני מיר, ושניהם מתכוונים לנזירות, ומאכל אחד מהם, ואמר ר' ערפון אין אחד מן מיר, שגל הספק אמר דבריו מחלה ואין זה הפלאה דכי יפילא אש יפרש משמע (שורד"ח כה. ובע"ז שורד"ח פב. וזמירה ה"א) האלא דבריה הנדר לא היה צורך לאחד מהן (לע"ז ע"ה). לפי שלא ניתנה נזירות. להיות מיר בתנאים ובספק, אלא להפלאה. דהפלאה ודאית מירטת (זמירה י) שהיא נדרו מפורש על הדלי ולא צמיר ספק אי מיר אמוי הבא נכסוף (שורד"ח פ"א) אמר לו טפי מסלע. שאמר לו סלע ופרטת והלה משעו שקל פחות מפרטת, שמתאמר שנתקיימו צעירי זה יש לזון בדוקא נדרו ובגמרא דעת, או שמא אוף זו מכלל רוצין הוא (מאירי בשם). המסרב זה. המסרב זה, אלא לשום אכילה וזמירה, המרובה, וכו' אמר ר' קונס צמיר מי לא נתקון לזרו הלא ממנו אלא לאכילה ושמה מרובה נתקון (למנוט ט.)

תוספות

אלא להפלאה. וא"ת והא גבי נדרים לא כבז יפלא וי"ל דליפין מהדרי משום דלמק' נדרים לזירות: כפסיקא לא משעבד פשיה. וה"נ דמתקין אפי' דבשעת הנדר לא היה דעת זה וזה בג' דינין אלא היה דעתו לזרו כד שזיל לזרו דלמא בשעת הנדר מספק ליה אם הל נדר אם לאו דשמא יתן לו סלע או יתן לו בג' דינין כפסיקא לא משעבד פשיה: רבא אמר. לא היו מסופקין אפי' תמא רצון מי קמי משמע רצו דהוה משמע רצו לנכסוף ולא מתחלה נדרו אלא כלל דדוקא